

gospodarske, obrtniške in národne.

Izbajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrť leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrť leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserte) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 22. februvarija 1895.

† Nadvojvoda Albreht.

V Arcu ob Gardskem jezeru je zatisnil svoje oči jeden najslavnejših vojskovodij sedanjega stoletja, nadvojvoda Albreht. Velika zguba je zadelo s tem domovino in vladarsko rodbino. Pokojnik je bil dober pogumen vojak, pobožen in dobródelen mož, kot generalni guverner na Ogerskem je bil pokazal veliko upravno zmožnost, njegova velika posestva, vzgledno obdelana, kazala so izvedenega narodnega gospodarja, vojaško slovstvo ga šteje mej klasike.

Rodil se je dne 3. avgusta 1817. kot najstarši sin nadvojvode Karola, slavnega zmagovalca pri Aspernu, in je zgodaj vstopil v vojaško službo. Leta 1830. je bil imenovan polkovnikom, in leta 1837. je pa kot drugi polkovnik vstopil v praktično vojaško službo pri polku Wimpfen. L. 1839. je bil prestavljen za polkovnika k kirazirskemu polku Mengen. Leta 1840. je postal generalni major, 1843. podmaršal in 1845. poveljujoči general na Dolenjem in Gorenjem Avstrijskem in Solnograškem.

Ko je nastala v marci 1848. leta vstaja na Dunaji, se je odpovedal tej stopinji, ker so ga dolžili, da je dal streljati na narod in šel kot prostovoljec v Radeckega vojno v Italiji. Drugo leto je dobil poveljstvo pri voji feldcajkmajstra d' Aspre in se je odlikoval v bitvah pri Gravelloni, Mortari in pri Novari. Posebno je on mnogo zaslug pridobil za zmago pri Novari, kjer je s svojo divizijo dolgo zadrževal močnejšega sovražnika, dokler niso prišle druge avstrijske vojne sile.

Po končani vojski je bil imenovan za vrhovnega poveljnika 3. voja na Češkem in guvernerjem zvezne trdnjave Moguncija, 1851. leta je pa dobil važno mesto generalnega guvernerja in poveljujočega generala na Ogerskem. Tukaj je imel jako težavno stališče. Vstreči ni mogel madjarskim življem, ki so v narodnih ozirih veliko pričakovali. Na Dunaji so pa mislili, da je preveč prijenljiv. Leta 1860. je ostavil to važno mesto.

Leta 1859. je bil poslan v Berolin, da bi izprosil pomoč v vojni v Italiji, to njegovo poslanstvo pa ni imelo zaželenega vspeha. V Prusiji je že tedaj prevladovalo hrepenenje, kako bi Avstrijo ponižali. Ravno tako tudi 1864. leta, odposlan v važni zadevi v Berolin, iz jednacih uzrokov ni mogel ničesa opraviti.

Od 1860. do 1863. leta je bil poveljnik voja v Vincenzi, v tem času je postal feldcajgmajster in leta 1863. feldmaršal. Leta 1866. se je dne 24. junija v bitvi pri Custozzi pokazal velikega vojskovodjo. Žal, da te svoje zmage ni mogel popolnoma izkoristiti. Porazi Avstrijcev na Češkem so uničili vspehe v Italiji. Popustiti je moral poveljstvo vojne v Italiji generalu Kuhnju, ker se mu je izročilo vrhovno vojno poveljstvo proti Prusom. Njegove vojne priprave je pa ustavilo premirje, za katerem se je sklenil za Avstrijo neugodni mir. Italiji se je vzlic zmagi moralo odstopiti Beneško, in izstopiti iz nemške zveze.

Od sedaj se je nadvojvoda kot vrhovni nadzornik vojne pričel s preosnovo avstrijske vojne in je največ njegova zasluga, da je naša vojna na taki visoki stopinji. Pospeševal je tudi znanosti in umetnostij. V njegovi palači je slavna zbirka bakrorezov in risarij največjih mojstrov. Pokojnik je bil jeden največjih posestnikov in industrijcev v Avstriji. Njegova posestva merijo 2070 štirjaških kilometrov.

Leta 1844. se je pokojnik bil poročil s hčerjo bavarskega kralja Ludovika I., katera je pa umrla leta 1864. Njegova starejša hčer je poročena z vojvodo Filipom Vrttenberškim, mlajša je pa umrla vsled opeklin 1867., ker se jej je bila užgala obleka.

Vojvoda je mrtev, a spomin nanj ostane v srci vseh pravih Avstrijcev, zlasti pa v srci Slovencev, katerih mnogi so se pod njegovim poveljstvom hrabro bojevali za blagor in čast svoje širše domovine — ljubljene Avstrije.

Politiški oddelek.

Celjska gimnazija.

Z izstopom Slovencev iz štajarskega dež. zbora so prišli štajarski konservativci v največjo zadrego. V njih vlada tak strah za politični vpliv, kakor pri malokateri stranki. Z vsakim razširjenjem volilne pravice v sedanjih skupinah pridejo v največjo nevarnost, da jih niti polovica več ne pride v deželni zbor. Zaradi tega se pa boje, da bi se razdrla koalicija. Ta pa pride v veliko nevarnost, ako bi Slovenci izstopili iz Hohenwartovega kluba. Zato so pa prišli v deželnem zboru s predlogom, ki je imel namen Slovence spraviti v deželni zbor, ob enem pa vprašanje celjske gimnazije, ki je nevarno koaliciji, odložiti vsaj do novih državnozbornih volitev.

Predlagali so namreč, da naj se vlada pozivlje, da uredi srednje šole na Dolenjem Štajarskem tako, da bodo dijaki večji obeh deželnih jezikov. Kakšne vrednosti je ta predlog za Slovence, to smo že zadnjič pojasnili. Ž njim se Slovenci ne bi mogli lahko zadovoljiti, k večjemu nekdo, ki vsako stvar, ki jo stori koalicija, skuša tolmačiti nam Slovincem v korist.

Na drugi strani se pa konservativci boje že tudi svojih sedanjih volilcev, pri katerih imajo vedno manj zaupanja. Volilci bi pa ne odpustili jim, če bi morda slabše branili nemške predprave, kot jih nemški nacionalci ali pa „Bauernbund“. Zaradi tega so pa stopili v dogovor z drugimi nemškimi poslanci in končno se dogovorili, da se Kienzlova resolucija tako premeni, da se osnova celjske dvojezične gimnazije ne sme izvršiti brez sporazumljenja z deželnim šolskim svetom in sploh se brez sporazumljenja z deželnim šolskim svetom nič premeniti glede srednjih šol na Spodnjem Štajarskem. Jezikovno vprašanje se je pa izročilo deželnemu odboru, da je proučuje. Deželni šolski svet štajarski in pa deželni odbor sta pa nam Slovincem oba odločno protivna, ako

jih bode vlada poslušala, gotovo za nas Slovence ničesa ne stori. Vendar so konservativci glasovali za resolucijo v tem smislu in se tako postavili na Slovincem odločno nasprotno stališče. Posebno še omenimo, da se v omenjeni resoluciji še naglaša, da naj se z zadovoljtvijo Slovencev ne moti narodni mir, potem mislimo, da je našim čitateljem stvar jasna. Sleparija z narodnim mirom je dovolj znana in osnova dvojezične gimnazije v Celji bi se gotovo zmatrала za kršenje narodnega miru. S to resolucijo so se nemški konservativci naravnost postavili proti gimnaziji v Celji, naj skušajo njih listi stvar še tako olepšati in naj razni zagovorniki koalicije še tako zagotavljajo, da je omenjena resolucija pridobitev Slovencev.

Pri taci razmerah se slovenski poslanci niso mogli povrniti v štajarski deželni zbor, temveč so v naslednjem oklici volilcem pojasnili svoje stališče:

„Rojaki!

Slovenskemu narodu na Štajarskem godi se že od davno bridka krivica.

Slovencev nas je dobra tretjina štajarskega prebivalstva, pa volilni red sestavljen je tako krivično, tako nam na škodo, da izmed 60 voljenih poslancev deželnega zbora smo jih s težavo pridobili 8.

Naravno je, da veljava tako malega števila poslancev ne more biti nikoli taka, kakor bi njo morali imeti zastopniki slovenskega naroda z ozirom na število slovenskega prebivalstva in z ozirom na bremena v krvi in denarji, katera donaša slovenski narod državi in deželi.

V deželnem odboru, ki vodi celo deželno gospodarstvo, in upravo, Slovenci nimajo ne besede ne glasa; zahtevali smo zastopnika v deželnem odboru, brezobzirna nemško-liberalna večina nam ga ni dovolila. Nemško-liberalna večina skrbi samo za narodne koristi Nemcev; Slovenci za njo niso na svetu. Učni zavodi, katere plačuje in vzdržuje dežela, kakor realke, gimnazije, meščanske šole, da celo vinorejska in sadjarejska šola v